

Đề bài

*Suy nghĩ và cảm
xúc của anh (chị)
về hình ảnh đôi
bàn tay Trú.*

Bài làm

Mỗi nhà văn thường có một vùng đất riêng, với Nguyễn Trung Thành đó là Tây Nguyên. Ông đã có rất nhiều những tác phẩm viết về mảng đề tài này, đặc biệt là hình ảnh của những con người kiên cường bất khuất nơi núi rừng Tây Nguyên. Một trong những tác phẩm nổi bật nhất trong sáng tác của Nguyễn Trung Thành là truyện ngắn “Rừng xà nu”, tác phẩm là câu chuyện về dân làng Xô Man trong kháng chiến chống Mỹ. Trong số những con người hiên ngang bất khuất của làng Xô Man nổi bật lên là hình ảnh Tnú. Câu chuyện về cuộc đời anh đã được tái hiện cụ thể qua lời kể của cụ Mết – già làng – bên bếp lửa nhà ưng trong một đêm anh được phép về thăm làng sau ba năm đi bộ đội.

Nhìn lại chặng đường đời của Tnú, chúng ta có thể dễ dàng thấy hiện lên hình ảnh một Tnú trước và sau khi đứng lên cầm vũ khí. Trước khi cầm vũ khí, ngay từ khi còn nhỏ Tnú đã là cậu bé gan góc, dũng cảm biểu lộ một tính cách táo bạo mạnh mẽ. Tnú thay người già làm liên lạc, nuôi giấu cán bộ, nhanh nhẹn luồn rừng đưa thư, vượt qua suối lũ một cách dũng cảm. Cậu thật sáng dạ khi biết rằng bọn Mỹ nguy ít khi phục kích ở chỗ nước chảy xiết. Ta như cảm thấy một cái gì thật đáng yêu ở sự quan tâm học chữ không chịu thua kém ai của Tnú. Cậu bé này dám “cầm đá tự đập vào đầu máu chảy ròng ròng khi học cái chữ không thuộc” bằng Mai. Và đặc biệt sự gan dạ dũng cảm của Tnú khi bị giặc bắt, chú bé nhỏ tuổi này đã chỉ vào bụng mình và nói: “Cộng sản ở đây này”. Mặc cho những vết dao chém dọc ngang trên tấm lưng bé nhỏ, Tnú vẫn không khai báo, vẫn gan dạ kiên cường. Trước những trận đòn roi tra tấn dã man của kẻ thù, Tnú thật may mắn khi được học cái chữ và được giác ngộ cách mạng từ rất sớm.

Khi thoát ngục Kom Tum trở về, Tnú đã là một chàng trai cường tráng, hiểu biết được tôi luyện qua nhiều thử thách. Giờ đây Tnú giống như một cây xà nu trưởng thành, vạm vỡ, căng đầy nhựa sống và ham ánh sáng. Theo lời dạy của anh Quyết ngày nào, Tnú thay anh làm cán bộ và một lần nữa anh đã đi ba ngày đường lên núi Ngọc Linh nhưng không phải là lấy đá để làm phấn mà là để mài giáo mác chuẩn bị cho cuộc nổi dậy.

Không chỉ nhìn thấy rõ con đường để đi theo cách mạng, Tnú còn có một cuộc sống hạnh phúc với tình yêu của Mai, với đứa con mới chào đời. Nhưng quãng thời gian hạnh phúc ấy thật ngắn ngủi, giặc đã cầm súng kéo về, buôn làng còn chưa kịp cầm vũ khí. Tnú và thanh niên trong làng phải trốn vào rừng để rồi một mình Tnú lại xông ra mong chờ cho mẹ con Mai trước đòn roi của kẻ thù, nhưng cả hai đều không sống được. Cảnh tượng về cái chết đau thương trong đêm ấy cứ trở đi trở lại trong lời kể của già làng và dòng hồi ức đau đớn của anh. Không những không cứu được vợ con, Tnú còn bị kẻ thù đốt cháy mười đầu ngón tay “Mỗi ngón chỉ còn hai đốt... không mọc lại được”. Nỗi đau thương này là minh chứng hùng hồn

cho câu nói vừa giản dị vừa sâu sắc của cụ Mết: “Chúng nó đã cầm súng, mình phải cầm giáo”.

Ai đã từng một lần đọc “Rừng xà nu” chắc hẳn không thể nào quên được hình ảnh đôi bàn tay của anh Tnú, mười ngón tay cháy rục lửa xà nu như mười ngọn đuốc.

Thoạt đầu là “hai bàn tay anh lúc ấy còn lành lặn”, bàn tay chú bé Tnú dắt cô bé Mai lên rẫy trồng tía, xách xà lét giấu vài lon gạo đi nuôi cán bộ Quyết trốn ở rừng; bàn tay cầm viên phấn bằng đá trắng, lấy từ núi Ngọc Linh về, viết lên bảng đen đan bằng nửa hun khói xà nu, để học chữ y dài, chữ o thêm móc thành a; bàn tay cầm đá đập vào đầu vì học đốt; bàn tay mang công văn đi làm liên lạc; hai bàn tay mà Mai đã cầm lấy, ở góc cây to đầu rừng lách, khi Tnú thoát ngục Kom Tum, bàn tay duyên nợ Mai vừa cầm vừa “ứa nước mắt khóc, không phải vì như một đứa trẻ nữa mà như một người con gái đã lớn, vừa xấu hổ vừa thương yêu”.

Bàn tay Tnú là bàn tay tín nghĩa, không biết bội phản. Cũng là một bàn tay chỉ đường. “Lung Tnú ngang dọc những vết dao chém – Cộng sản đâu, chỉ ra! Tnú nói nhỏ: - Cởi trói đã, tay mới chỉ được. Chúng nó cởi trói tay, Tnú để bàn tay ấy lên bụng mình: - Ở đây này!”. Lại thêm những nhát dao bằm lên lưng Tnú, máu ứa đông lại, tím thâm như nhựa xà nu. Chết nhựa, chất dầu xà nu xưa nay vẫn giúp ích cho dân làng. Con người trồng cây, cây phục vụ cuộc đời. Thằng Dục tẩm dầu xà nu vào giẻ rồi quấn lên mười đầu ngón tay Tnú, mười điếm chót vót, bén nhọn nhất của hệ thần kinh. Dầu xà nu bắt lửa rất nhanh. Nó châm đốt dần từng ngón tay Tnú, như muốn thông thả nhấm nháp cái thích thú đao phủ đó. “Mười ngón tay đã thành mười ngọn đuốc”. Dầu xà nu rất thơm nay lại khét lẹt mùi thịt cháy. Thằng Dục không phải là người Mỹ, dầu xà nu không phải là xăng dầu nhập cảng, kẻ thù thâm hiểm giấu bàn tay diệt chủng, dùng người của chúng ta giết chúng ta. Bản năng yêu thương đã khiến Tnú xông ra cứu vợ con. Nhưng vợ con vẫn chết, còn mình bị tra tấn. Vì như cụ Mết nói: “... mà chỉ có hai bàn tay trắng, chúng nó trói mày lại... tao không nhảy ra cứu mày. Tao cũng chỉ có hai bàn tay không”. Những bàn tay trắng, những bàn tay không đó, có lý trí hướng dẫn, được tổ chức lại, sẽ làm nổi cơ đồ. Cụ Mết đi gọi thanh niên, đi tìm vũ khí. Câu chuyện dẫn tới đỉnh điếm với chân lý giản dị, sáng chói: “Chúng nó đã cầm súng, mình phải cầm giáo!”. Lửa đã tắt trên mười đầu ngón tay Tnú. Nhưng mười ngọn đuốc thịt da đó đã kịp làm nổi châm ngọn lửa nổi dậy. Sau tiếng hét của Tnú, dân làng bột phát giết sạch mười tên giặc... Rồi vết thương lành lại. Mỗi ngón tay cụt một đốt. Còn lại hai đốt vẫn có thể cầm giáo, bắn súng. Như cây xà nu bị mảnh đạn ứa nhựa tím bầm còn vương cánh đứng đó. Bàn tay không như cũ, nhận thức không thể như cũ. Tnú đã tả giá đắt nhưng có một kinh nghiệm lớn: “Chúng nó đưa nào cũng là thằng Dục”. Và tình cảm anh cũng đứng ngang tầm kinh nghiệm đó. Cầm thù trong anh cháy giòn giã như nhựa xà nu bén cháy. Có

súng, anh không bắn. Có dao, anh không đâm. Những thằng Dục mở mắt trắng dã nhìn tang chứng tội ác hiển hiện của chúng, nhìn bàn tay quả báo, bàn tay cụt mười ngón đang xòe ra bóp cổ chúng, không ngờ sự trừng phạt lại đến nhanh chóng và ghê gớm như vậy.

Nhà văn Nguyên Ngọc dường như đã cố tình tô đậm hình ảnh đôi bàn tay Tnú – đôi bàn tay có cả một lịch sử, một số phận. Đôi bàn tay anh Tnú – đôi bàn tay đã rừng rực cháy lửa căm hờn, đã trở thành biểu tượng cho ý chí bất khuất, cho sức sống mãnh liệt của Tnú và người dân làng Xô-man. Kẻ thù tàn ác có thể đốt cháy đôi bàn tay nhưng không thể tiêu diệt được sức mạnh phi thường, tiềm ẩn trong con người họ. Đó là ý chí chiến đấu và khát vọng chiến thắng của một dân tộc kiên cường dũng cảm như những khu rừng xà nu hàng vạn cây không có cây nào bị thương mà vẫn xanh tươi bát ngát trải xa tít tắp tận chân trời.